

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

DOM
2016-11-30
Stockholm

Mål nr
P 7786-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-08-24 i mål nr P 1896-16, se bilaga A

KLAGANDE

Torpshammars Herrgård AB
Torpshammarsvägen 10
840 13 Torpshammar

MOTPART

Bygg- och miljönämnden i Ånge kommun
841 81 Ånge

SAKEN

Avvisning

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Bygg- och miljönämnden i Ånge kommuns beslut den 29 april 2016, § 99.
-

Dok.Id 1310333

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Ånge kommun (nämnden) beslutade 29 april 2016 att asylboendet på fastigheten B i Ånge kommun strider mot byggnadsplanen. Som skäl för beslutet anfördes att det av planen framgår att verksamheten ska anknyta till samhällscentrum vilket inte ett asylboende med förtäta boende kan anses göra. Under upplysningar angavs att nämnden kan pröva om ett tillfälligt bygglov kan ges samt att verksamheten kan komma att förbjudas om det inte ansöks om lov för den. Beslutet förenades med en besvärshänvisning.

Beslutet överklagades av Torpshammars Herrgård AB (bolaget) till Länsstyrelsen i Västernorrlands län som avvisade överklagandet med motiveringen att beslutet formulerats som ett allmänt ställningstagande och att det saknar rättsverkningar för bolaget. I den nu överklagade domen avslag mark- och miljödomstolen bolagets överklagande av länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har yrkat att nämndens beslut ska upphävas.

Till stöd för sitt överklagande har bolaget anfört i huvudsak följande: Beslutet har definitivt gått bolaget emot och har en påvisbar negativ effekt. Beslutet innebär att verksamheten kan komma att förbjudas om det inte görs en ansökan för den. Ett beslut kan aldrig vara något allmänt tyckande, i så fall hade man inte fattat det i ett beslutsprotokoll. Om en myndighet påtalar att man gör fel förväntas det att man rättar sig efter beslutet. Nämndens uttalande att bolaget bedriver otillåten verksamhet uppfattas av allmänheten som att det är brottsligt och det får negativa konsekvenser för bolaget som blir bestraffat även om kommunen inte krävt ut något vite.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen anser att det finns skäl att ge prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Med tillämpning av 15 § andra stycket 2 och 22 § tredje stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden avgörs målet utan att nämnden har getts tillfälle att yttra sig.

Nämndens beslut är fattat enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och får därmed överklagas till länsstyrelsen enligt 13 kap. 3 § PBL. Av 13 kap. 8 § PBL framgår att bestämmelser om vem som får överklaga finns i 22 § förvaltningslagen (1986:223). Enligt 22 § förvaltningslagen får ett beslut överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Nämndens beslut uppfyller i sig kraven för att vara ett förvaltningsbeslut. Frågan är dock om det är överklagbart och vad sakprövningen i så fall bör innefatta.

För att ett beslut ska vara överklagbart krävs som huvudregel att det ska ha, eller åtminstone vara ägnat att få, en påvisbar effekt. Det innebär att ett beslut ska ha rättsverkningar för att vara överklagbart. Av praxis framgår dock att vad som motiverar att ett beslut tillerkänns överklagbarhet är dess faktiska effekter (se bl.a. RÅ 2004 ref. 8 och RÅ 2007 ref. 7).

Även om nämndens beslut och upplysningarna intagna i beslutet innehåller både påbuds- och förbudsliknande uttalanden kan beslutet enligt Mark- och miljööverdomstolens mening inte anses innehålla något formligt förbud eller föreläggande. Beslutet kan därmed inte anses ha några direkta rättsverkningar för bolaget. Att beslutet saknar rättsverkningar hindrar emellertid inte att det tillerkänns överklagbarhet. För att den enskildes behov av rättsskydd ska kunna tillgodoses måste ett beslut kunna överklagas om det är utformat på ett sätt som är ägnat att uppfattas som bindande och därmed kan få verkan enligt sitt innehåll (jfr RÅ 2004 ref. 8).

Nämndens beslut är formulerat på ett sätt som är ägnat att uppfattas som bindande och tillsammans med upplysningarna i beslutet har det också en lydelse som kan medföra att det får verkan enligt sin lydelse. Med hänsyn till ovanstående måste därför beslutet kunna överklagas.

Den överprövning som ska ske bör dock inte avse frågan om asylboendet överensstämmer med gällande detaljplan. En sådan prövning skulle innebära att beslutet tillerkänns rättsverkningar som det inte har. Prövningen bör i stället avse om nämnden haft möjlighet att fatta det aktuella beslutet.

Nämndens beslut är inte föranlett av någon ansökan om bygglov från bolaget. Det utgör inte heller ett tillsynsbeslut enligt 11 kap. PBL. Beslutet är dock utformat på ett sätt som gett det större faktiska effekter än endast som ett allmänt ställningstagande. Nämnden har därmed gått utanför vad den har rätt att göra enligt plan- och bygglagstiftningen. Beslutet ska därför upphävas.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg samt hovrättsråden Mikael Hagelroth, Johan Svensson (deltar inte i frågan om prövningstillstånd) och Malin Wik, referent.

Föredragande har varit David Sandberg.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-08-24
meddelad i
Östersund

Mål nr P 1896-16

KLAGANDE

Torpshammars Herrgård AB
Torpshammarsvägen 10
840 13 Torpshammar

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västernorrlands läns beslut 2016-07-12 i ärende nr 403-4277-16,
se **bilaga 1**

SAKEN

Beslut att det strider mot gällande detaljplan att bedriva asylboende
på Torpshammars herrgård på fastigheten B i Ånge kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 253314

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se www.ostersundstingsratt.domstol.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Ånge kommun beslutade att det strider mot gällande detaljplan att bedriva asylboende på Torpshammars herrgård, fastigheten B. Som skäl för beslutet angavs att verksamheten enligt byggnadsplanen ska anknyta till samhällscentrum, vilket ett asylboende med förtäta boende inte kan anses utgöra.

Beslutet överklagades av Torpshammars Herrgård AB, med yrkande att beslutet ska upphävas.

Länsstyrelsen avvisade överklagandet efter att ha konstaterat att det kommunala beslutet får anses vara ett allmänt ställningstagande som inte har några rättsverkningar för Torpshammars Herrgård AB.

YRKANDEN M.M.

Torpshammars Herrgård AB har överklagat länsstyrelsens avvisningsbeslut. I överklagandet gör Torpshammars Herrgård AB gällande att beslutet har sådana rättsverkningar för Torpshammars Herrgård AB att beslutet bör vara överklagningsbart. Det framhålls att Bygg- och miljönämndens beslut ger uttryck för att ett asylboende strider mot byggnadsplanen och i beslutet hotar nämnden med att förbjuda verksamheten. Nämndens beslut är formulerat som ett kraftigt hot. Beslutet ger dessutom en betydande badwill för Torpshammars Herrgård AB.

DOMSKÄL

Med stöd av 15 § andra stycket 2 lagen (1996:242) om domstolsärenden har mark- och miljödomstolen avgjort målet utan föregående skriftväxling.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att Bygg- och miljönämndens beslut inte är föranlett av en bygglovsansökan från Torpshammars Herrgård AB. Beslutet synes heller inte vara meddelat med stöd av 11 kap plan- och bygglagen, det vill säga beslutet innefattar inte en skyldighet för Torpshammars Herrgård AB att söka

bygglov för den nu bedrivna verksamheten. Inte heller kan beslutet sägas innefatta en skyldighet för Torpshammars Herrgård AB att vidta någon form av åtgärd.

Mark- och miljödomstolen konstaterar därför, i likhet med länsstyrelsen, att det av nämnden fattade beslutet snarast får anses som ett allmänt uttalande av nämnden. Ett ställningstagande till frågan huruvida den bedrivna verksamheten kan bedrivas bör därför anstå intill dess Bygg- och miljönämnden eventuellt fattar beslut i frågan.

Sammanfattningsvis konstaterar mark- och miljödomstolen att Bygg- och miljönämndens beslut saknar rättsverkningar och att beslutet därför inte kan överklagas. Torpshammars Herrgård ABs överklagande ska därför lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 2** (DV 427)

Överklagande senast den 14 september 2016. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Lars Nyberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Nyberg och tekniska rådet Lars Edlund.